

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.06.1990, sp. zn. 9 Co 110/90, ECLI:CZ:NS:1990:9.CO.110.1990.1

Číslo: 46/1992

Právní věta: Soud nemůže při přezkoumávání rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o odnětí invalidního důchodu ukládat ve svém rozhodnutí tomuto orgánu, jak má rozhodnout o výši invalidního důchodu poživatelky tohoto důchodu, o níž již dříve bylo pravomocně rozhodnuto rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení, které lze změnit jen za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 95 zákona č. 100/1988 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 29.06.1990

Spisová značka: 9 Co 110/90

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Přezkum správních rozhodnutí, Soudnictví správní

Předpisy: 100/1988 Sb. § 95 99/1963 Sb. § 221 odst. 1 písm. a)

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46

Soud nemůže při přezkoumávání rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o odnětí invalidního důchodu ukládat ve svém rozhodnutí tomuto orgánu, jak má rozhodnout o výši invalidního důchodu poživatelky tohoto důchodu, o níž již dříve bylo pravomocně rozhodnuto rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení, které lze změnit jen za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 95 zákona č. 100/1988 Sb.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky z 29. 6. 1990 [9 Co 110/90](#))

Navrhovatelka byla poživatelkou invalidního důchodu, který jí byl přiznán rozhodnutím bývalého Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 11. 10. 1988 podle ustanovení § 25 odst. 3 zákona č. 121/1975 Sb. Rozhodnutím téhož orgánu z 21. 6. 1989 byl navrhovatelce jednak podle ustanovení § 96 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb. od splátky následující po doručení tohoto rozhodnutí odňat invalidní důchod, jednak od 8. 6. 1989 byl jí přiznán částečný invalidní důchod při pracovním úrazu podle ustanovení § 37 zákona č. 100/88 Sb. Částečný invalidní důchod byl navrhovatelce přiznán jako pracující III. pracovní kategorie z průměrného měsíčního výdělku 2 894 Kčs stanoveného za roky 1988, 1982, 1984, 1985 a 1986, upraveného na částku 2 631 Kčs, při započtené době zaměstnání 32

roků, z toho 25 roků ve III. pracovní kategorii a 7 roků ve II. pracovní kategorii, ve výši 60,5 % upraveného měsíčního výdělku, tj. v částce 1 592 Kčs zvýšené o 10 % tohoto výdělku, tj. o částku 264 Kčs měsíčně.

V opravném prostředku proti rozhodnutí z 21. 6. 1989 navrhovatelka namítala, že má i nadále vážné zdravotní problémy, pro které je v trvalé péči lékařů a pro které nemůže vykonávat žádné zaměstnání. Trvala na tom, že je nepřetržitě od přiznání invalidního důchodu v roce 1988 invalidní, a to v souvislosti s nemocí z povolání. Upozorňovala na to, že invalidní důchod jí byl v roce 1988 nesprávně vyměřen bez zvýšení o 10 % průměrného měsíčního výdělku pro souvislost její invalidity s nemocí z povolání a že Úřad důchodového zabezpečení namísto toho, aby rozhodl o její žádosti o změnu této dávky, vydal přezkoumávané rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu a přiznání částečného invalidního důchodu.

Krajský soud v Ostravě přezkoumávané rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení zrušil. Z odůvodnění jeho usnesení je zřejmé, že považoval za správné přezkoumávané rozhodnutí v otázce zániku navrhovatelčiny invalidity a vzniku částečné invalidity, nikoli však pokud jde o datum přiznání částečného invalidního důchodu. Měl pochybnost o správnosti výše částečného invalidního důchodu, který byl navrhovatelce přiznán jako pracující III. pracovní kategorie, přestože ke vzniku i zjištění nemoci z povolání u ní došlo při výkonu zaměstnání zařazeného do II. pracovní kategorie. V odůvodnění svého usnesení soud prvního stupně uložil orgánu sociálního zabezpečení, aby navrhovatelce odňal plný invalidní důchod až od červencové splátky 1989 a přiznal jí částečný invalidní úrazový důchod s největší pravděpodobností ze II. pracovní kategorie, jestliže bude zjištěno ve správním řízení, že navrhovatelka před přiznáním invalidního důchodu byla zařazena ve II. pracovní kategorii. Zároveň bude na orgánu sociálního zabezpečení, aby opravil i své původní rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu navrhovatelce tak, že jí doplatí samostatně i úrazovou nadstavbu od září 1988 a zase s největší pravděpodobností jí tento důchod od roku 1988 vypočte z II. pracovní kategorie. Při svém rozhodování soud prvního stupně vycházel z výpovědi navrhovatelky jako účastnice řízení, z obsahu připojeného posudkového spisu a zejména z posudků posudkové komise sociálního zabezpečení bývalého krajského národního výboru v O. z 12. 10. 1989 a znaleckého posudku znalce - odborného lékaře z 31. 1. 1990. Podle citovaného posudku uvedené komise u navrhovatelky, které byl přiznán invalidní důchod pro nedoléčený dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vyvolaný senzitivně motorickou neuropatií obou nervů medianu jako nemocí z povolání v podpůrné době, došlo po operaci, rekonvalescenci a rehabilitaci k takové úpravě zdravotního stavu dokumentované i elektromyografickým vyšetřením, že jí tento stav, přestože je i nadále dlouhodobě nepříznivý, dovoluje vykonávat soustavné zaměstnání. Navrhovatelka je i nadále neschopna vykonávat soustavné zaměstnání spojené se zatěžováním a přetěžováním horních končetin a páteře, nesmí být vystavena riziku vibrací a teplotám blízkým se nule a není schopna prací náročných na jemnou motoriku prstů rukou. Bez nebezpečí zhoršení zjištěného zdravotního stavu je však schopna být zaměstnána v plném pracovním úvazku při obsluze čerpadel, výměníku, jako odečítačka elektroměrů, vážná, vrátná, strážná, pomocnice ve výdejnách nářadí a pod.; tato doporučená zaměstnání komise hodnotila jako méně kvalifikovaná oproti dosavadnímu zaměstnání navrhovatelky jádračky a s předpokládaným podstatným poklesem výdělku. Schopnost navrhovatelky k výkonu těchto doporučených zaměstnání potvrdil i soudem vyžádaný znalecký posudek. V souladu s těmito posudky soud prvního stupně dospěl k závěru, že navrhovatelka je nadále jen částečně invalidní pro následky nemoci z povolání.

V odvolání proti usnesení soudu prvního stupně opakovala navrhovatelka námítky uvedené v již citovaném opravném prostředku proti rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení a v průběhu řízení před soudem prvního stupně, že totiž není schopna vykonávat žádné soustavné zaměstnání, neboť pro závažné zdravotní potíže nezvládne ani práci v domácnosti. Nesouhlasila proto s hodnocením svého zdravotního stavu oběma citovanými posudky, žádala nové vyšetření a posouzení

dalším revizním posudkem a ponechání invalidního důchodu zvýšeného o úrazovou nadstavbu .

Nejvyšší soud České republiky svým usnesením zrušil usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

V otázce zániku navrhovatelčiny invalidity je odvolací soud stejného názoru jako soud prvního stupně, že totiž provedeným dokazováním, zejména posudkem posudkové komise sociálního zabezpečení bývalého Krajského národního výboru v O. (která byla ze zákona povolána k posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů v přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového zabezpečení) bylo bezpečně zjištěno, že navrhovatelka nadále není invalidní a je jen částečně invalidní. V otázce částečného invalidního důchodu má odvolací soud shodný názor se soudem prvního stupně, že tento důchod byl navrhovatelce nesprávně přiznán od 8. 6. 1989, neboť až do odnětí invalidního důchodu přezkoumávaným rozhodnutím (které bylo provedeno v souladu s ustanovením § 96 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb.) až od splátky následující po doručení tohoto rozhodnutí jí náležel důchod invalidní.

Podle názoru odvolacího soudu však soud prvního stupně nejenže rozhodl, aniž by úplně zjistil skutečný stav věci pro rozhodnutí o navrhovatelčině nároku na částečný invalidní důchod, ale v napadeném usnesení uložil orgánu sociálního zabezpečení pro vydání nového rozhodnutí o navrhovatelčině nároku nepřesné povinnosti. V přezkumném řízení soudním ve věcech důchodového zabezpečení je soud povinen před rozhodnutím ve věci objasnit dávku, o které bylo rozhodováno přezkoumávaným rozhodnutím ze všech zákonných hledisek svědčících ve prospěch žadatele o dávku či poživitele dávky. Proto v projednávané věci bylo třeba, aby soud sám provedl důkazy i pro objasnění otázky, zda byl navrhovatelce přiznán částečný invalidní důchod ve správné výši, zejména proto, že zjistil skutečnosti, které správnost výše tohoto důchodu zpochybňují, a nikoli, aby tuto povinnost uložil orgánu sociálního zabezpečení provést ve správním řízení.

Pro zjištění skutečného stavu věci bude proto nutné doplnit v řízení u soudu dokazování v tom, zda u navrhovatelky bylo zjištěno onemocnění nemocí z povolání při výkonu zaměstnání II. či III. pracovní kategorie, neboť tato skutečnost je rozhodná pro to, zda navrhovatelce náleží důchod vypočtený ze zaměstnání II. či III. pracovní kategorie [§ 30 odst. 2 písm. b/ a § 19 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb.], a tedy zda výše přiznaného částečného invalidního důchodu navrhovatelce v napadeném rozhodnutí je či není správná. Odvolací soud dále nepovažuje za správné rozhodnutí soudu prvního stupně, pokud uložil orgánu sociálního zabezpečení, jak má rozhodnout o výši invalidního důchodu navrhovatelky, neboť přezkoumávaným rozhodnutím byl navrhovatelce invalidní důchod odňat a nebylo rozhodováno o jeho výši; o přiznání a výši tohoto důchodu navrhovatelce bylo rozhodnuto pravomocným rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení, které lze změnit za podmínek uvedených v ustanovení § 95 zákona č. 100/1988 Sb. jen novým rozhodnutím. Teprve při přezkoumávání tohoto nového rozhodnutí by byl soud oprávněn vyslovit závazný právní názor pro orgán sociálního zabezpečení ohledně této dávky.

Z těchto důvodů odvolací soud zrušil napadené usnesení soudu prvního stupně podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) c. s. ř. a podle odst. 2 téhož zákonného ustanovení vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí. V dalším řízení soud prvního stupně doplní dokazování v naznačeném směru a potom ve věci znovu rozhodne. V novém rozhodnutí ve věci rozhodne i o nákladech tohoto odvolacího řízení.